

PERSPECTIVES OF WORLD SCIENCE AND EDUCATION

Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference
Osaka, Japan
20-22 May 2020

**Osaka, Japan
2020**

UDC 001.1

BBK 79

The 9th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (May 20-22, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. 1073 p.

ISBN 978-4-9783419-8-3

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Perspectives of world science and education. Abstracts of the 9th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: osaka@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 CPN Publishing Group ®

©2020 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

122. Починок Т. О., Маруш І. В. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ.	847
123. Рогач І. М., Данко Д. В. ГІРСЬКА ТА ПЕРЕДГІРСЬКА ГЕОГРАФІЧНІ ЗОНИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ТЕРИТОРІЇ З ОСОБЛИВИМИ УМОВАМИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАСЕЛЕННЯ ДОСТУПНОЮ МЕДИЧНОЮ ДОПОМОГОЮ.	852
124. Романенко С. М. ВІДНОВЛЕННЯ ЗРУЙНОВАНОЇ ЗАЛІЗОБЕТОННОЇ КОЛОНИ.	858
125. Романова З. М., Федорова Н. В. ВПЛИВ ПОПЕРЕДНЬОЇ ОБРОБКИ ПЛОДІВ ТА ЯГІД ФЕРМЕНТНИМИ ПРЕПАРАТАМИ НА ВИХІД ЕКСТРАКТІВ.	864
126. Рустамова Ш. Б., Худоярова Д. Р., Кобилова Зарина Абдумумин кизи, Шопулотов Шохрух Аслиддин угли ВЛИЯНИЕ ЦЕРВИЦИТОВ НА ТЕЧЕНИЕ БЕРЕМЕННОСТИ.	867
127. Савенко В. І., Пальчик С. П., Нестеренко І. С., Ключєва В. В. ІНСТИТУЦІЙНІ ОРГАНИ І СУСПІЛЬСТВО –ВИРІШАЛЬНІ СИЛИ У ФОРМУВАННІ УМОВ УСПІШНОГО РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙ.	874
128. Сарсенбиева Н. Ф. ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ОБНОВЛЕННОЙ ПРОГРАММЫ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.	881
129. Сборик А. Ю., Телишева Т. О. АВТОМАТИЗОВАНА РЕКОМЕНДАЦІЙНА СИСТЕМА ПІДБОРУ АВТОМОБІЛІВ ДЛЯ ПРОДАЖУ КЛІЄНТАМ.	886
130. Сбітєва О. Ф. РОЗВИТОК ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ В ХХ СТОЛІТТІ.	894
131. Світлична О. М. ЗНАК ЯК ЗАСІБ ОБРАЗНОЇ ВИРАЗНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЛАКАТІ 1960-1980-Х РР.	902
132. Сем'ян Н. В. НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ КРЕОЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМІКСІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	908
133. Семенова О., Альошин В. МЕТА НАУКИ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.	914
134. Сергунін І. В., Давидов П. Г. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ КОРОНОВІРУСУ НА СВІТОВОМУ РІВНІ.	920
135. Стахова В. В., Буздуган І. О. ВИКОРИСТАННЯ СХЕМ ТЕРАПІЇ У ХВОРИХ НА ПЕПТИЧНУ ВИРАЗКУ ШЛУНКА ТА ДВНАДЦЯТИПАЛОЇ КИШКИ У ПОСДНАННІ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ ТА ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ ТИПУ 2.	929

РОЗВИТОК ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ В ХХ СТОЛІТТІ

Сбітнєва Олена Федорівна

к.п.н., викладач

Київський університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

Анотація: У статті досліджується процес розвитку хорового мистецтва України в ХХ столітті. Зазначено, що важливу роль у становленні та розвитку українського хорового мистецтва відіграв музично-обрядовий фольклор. Хорове мистецтво завжди було тісно пов'язане із народною творчістю, яка була невіддільною частиною народного побуту. Розглянуто процес створення різноманітних хорових колективів. Проаналізовано діяльність найбільш відомих хорів України ХХ століття.

Ключові слова: українське хорове мистецтво, хор, українська народна творчість, хорове виконавство, хоровий спів, академічний хор.

Українське хорове мистецтво, як справжній скарб художньої культури свого народу є найважливішим засобом розвитку культури українського суспільства.

Питання історичного розвитку українського хорового мистецтва, творчість та діяльність видатних композиторів-хоровиків, особливості створення та напрями творчості відомих хорових колективів України досліджується у роботах відомих вчених О. Батовської, М. Бурбана, А. Гуменюка, К. Квіткі, Л. Кияновської, А. Лащенко, Л. Пархоменко, О. Скопцової, В. Шаян та інших.

Метою написання статті є дослідження розвитку хорового мистецтва України в ХХ столітті. Розвиток професійного хорового мистецтва в Україні тісно пов'язаний із музичною творчістю відомих українських композиторів М. Лисенка, О. Кошиця, М. Леонтовича, К. Стеценка, Л. Ревуцького, Я. Степового, П. Милославського та цілого ряду хорових колективів, діяльність яких узагальнила музично-стилістичні принципи українського хорового виконавства.

Починаючи із кінця ХІХ – поч. ХХ ст. з'являються нові форми хорового виконавства: співацькі артілі, хори-ланки. Характерними ознаками даних форм гуртового виконавства були: тісний зв'язок із традицією гуртового співу, спирання на співаків-носіїв пісенно-виконавської традиції певного регіону, відтворення специфічної виконавської манери.

Одним із перших колективів, який започаткував традицію концертно-сценічного функціонування, був аматорський народний хор, створений визначним хормейстером, фольклористом та автором обробок українських народних пісень Порфирієм Демуцьким. На концертних виступах хормейстер застосовував незвичайний прийом – спів пісні із різних кутків зали, що підкреслювало автентичність українських народних пісень [7, с. 86]. Аранжуючи та обробляючи українські народні пісні, П. Демуцький розумів особливості народного співу, багатоголосу природу української пісні. Яскравими обробками П. Демуцького є народні пісні «На городі верба рясна», «Гей, у лісі, в лісі», «Чорноморець», «Гей, у лісі два дубочки», «А ще сонечко не заходило», «Гей, у лісі, в лісі» [4, с. 123]. Також

П. Демуцький створив оригінальні хорові твори на слова Т. Шевченка «Б'ють пороги», «Заповіт», які вражають своєю масштабністю.

На початку ХХ ст., у зв'язку із народногосподарською діяльністю, виникають співацькі «артілі», які склалися зі співаків однієї місцевості. Артілі не мали постійного складу, та налічували від трьох до дванадцяти виконавців. В репертуарі колективу був пісенно-танцювальний фольклор.

Відомості про українські співацькі артілі досить обмежені. Так, дослідник А. Гуменюк у своїй праці «Український народний хор» подає нам відомості про деякі українські хори-ланки, які об'єднували співаків за принципом ланки [3]. Серед найвідоміших – хори-ланки сіл Огіївна та Бистрик Ружинського району Житомирської області, села Локитне Чернігівської області та інші. Дані хори-ланки відіграли певну роль у становленні українського народного хорового мистецтва.

Важливу роль у розвитку українського хорового виконавства відіграв театр української пісні «Жінхоранс», який був створений 1930 року у м. Полтава. видатним українським фольклористом Василем Верховинцем. Колектив мав суто жіночий склад. Театр «Жінхоранс» репрезентував нову форму українського народного хорового виконавства на основі синтезу хорового співу та народної хореографії, який ґрунтується на синкретизмі українського обрядового фольклору [7, с. 83].

У 1935 році «Жінхоранс» здобуває статусу Державної капели, та зазнає деяких структурних змін: його склад збагачується чоловічою хоровою групою та оркестром народних інструментів. Назву ансамблю було змінено на «Веселку». Це започаткувало в українській хоровій культурі нову форму – театр народної пісні [7, с. 94].

На початку 20-х років ХХ ст. на Закарпатті створюється Національний хор під керівництвом О. Прихода. У репертуарі колективу були закарпатські народні пісні, а також хорові твори українських композиторів.

Уже наприкінці 30 – 40-х років починають створюватися перші професійні народні хорові колективи: ансамбль пісні і танцю «Донбас» (1937), художнім керівником якого став З. Дунаєвський; ансамбль пісні і танцю «Подільянка» (1938), що згодом був перейменований у назву – «Козаки Поділля» [7, с. 95].

Важливу роль у розвитку українського хорового мистецтва відіграв Гуцульський ансамбль пісні і танцю, який був створений Ярославом Барничем у 1940 році на Західній Україні. Колектив налічував у собі 120 артистів (хористів, танцюристів, інструменталістів). Концертні програми ансамблю традиційно розпочинав грою на трембітах, які символізували народне музичне мистецтво Західної України.

Одним із завдань ансамблю, за визначенням самого Я. Барнича було «на канві самобутнього, колоритного та темпераментного гуцульського танцю та пісні створити ансамбль, якому не буде рівних» [8, с. 85]. Ретельний відбір вокально обдарованих співаків, ґрунтовна музична підготовка виконавців дозволили колективу досягти високої художньої майстерності хорового звучання. Репертуар Гуцульського ансамблю складався із «в'язанок» гуцульських обрядових пісень у гармонізації Я. Барнича. Візитною карткою колективу була вокально-хореографічна сюїта «Верховина», музичну основу якої складав своєрідний гуцульський мелос.

Розвиток традицій народного співу спостерігається і у хорових колективах першої чверті ХХ ст.: Державній українській мандрівній капелі «Думка» (1920), Українській республіканській капелі, жіночому ансамблі К. Стеценка тощо [7, с. 96].

У повоєнні роки відбувається звернення до традиційного хорового твору а капела. У цей період з'являються нові колективи, що започаткували певні нові репертуарні напрями та

стилі, та навіть, естетику хорової звучності. Серед них можна назвати хор Одеської консерваторії під керівництвом К. Пігрова [5, с. 73].

У 60-70-ті роки з'являються камерні хори, що спочатку розвивалися в аматорському середовищі, а згодом стали професійними академічними колективами. Засновником так званого руху камерних хорів в Україні був В. Іконник. Склад таких хорів був 20 – 40 осіб. Тоді ж формується і головна лабораторія відродження української хорової школи – студентський хор Київської консерваторії під керівництвом П. Муравського.

У середині 70-х років спостерігається хорова масовість. У результаті цього утворюється чітке розмежування двох виконавських напрямів – академічного та народного співу.

Характерною тенденцією у розвитку хорової культури 80-тих років є активність громадських сил, осередків, товариств, які створювали велику кількість хорових акцій. Наприклад, у Харкові з'явився фестиваль хорової камерної музики (1987), а у Житомирі – академічна хорова капела Музичного товариства УРСР при міському Будинку культури [5, с. 74].

Важливими на той час стали «Засідання клубу «Тоніка» у місті Києві, метою цього проекту був розвиток дитячого хорового співу. Серед найкращих дитячих хорів того часу були: хор Українського Радіо і Телебачення, хор хлопчиків середньої спеціальної музичної школи ім. М. В. Лисенка, хор «Щедрик», дитячий хор при Київській державній консерваторії ім. П. І. Чайковського, хор міського Будинку піонерів і школярів «Вогник», хор хлопчиків при Республіканській чоловічій хоровій капелі ім. Л. Ревуцького та ін. У столичних залах також співали і діти з інших міст: хорова капела хлопчиків та юнаків зі Львова, дитячий хор з Кіровограда (Кропивницького), дитяча хорова капела «Рівненський дзвіночок» та інші [5, с. 74].

У 80-ті роки з'являються методичні посібники, рекомендації, підручники, друкуються окремі дисертації, які присвячені проблемам хорового виконавства та хорового мистецтва в цілому.

Підйом хорового виконавства в Україні зумовила поява у кінці 80-х років ХХ ст. Республіканського конкурсу хорових колективів ім. М. Леонтовича, яка стала справжньою подією у житті хорового виконавства України. Зацікавленість конкурсом слухачами, конкуренція серед хорових колективів, а також авторитетний склад журі визначили стратегію і тактику розвитку хорового мистецтва в Україні на довгі роки.

Ще однією тенденцією у розвитку хорового мистецтва 80-х років була поява у концертному житті так званих церковних хорів. Найактивнішим серед них був Митрополичий хор Володимирського собору [5, с. 75]. Проте першочерговими факторами у подальшому розвитку хорового мистецтва в Україні є професійне хорове виконавство та окремі кращі народні колективи.

Якщо ж говорити окремо про розвиток хорового академічного виконавства в Україні, то він розпочався у період 20-30 рр. ХХ ст. У цей час було закладено фундамент професійної музичної освіти: з'явилися дитячі музичні школи, музичні технікуми та консерваторії. Усі вони виконували важливу функцію у підготовці професійних кадрів.

Проте варто зауважити, що у ці роки умови роботи хорових колективів та їх репертуар не сприяв розвитку академічного хорового виконавського мистецтва. Класові чистки та репресивні заходи до учасників хорових колективів, композиторів, та авторів пісень зумовили певний період занепаду хорової творчості, що перейшла до масових пісенних жанрів. Події Великої вітчизняної війни теж негативно позначалися на розвитку академічного хорового виконавства [1, с. 190].

Важливим етапом розвитку академічного хорового виконавства в Україні стають 50-60-ті роки ХХ ст., коли в країні поновлюють свою діяльність професійні колективи – Державна

академічна хорова капела «Думка», Державний український хор, Академічний хор ім. Платона Майбороди Національної радіокомпанії України, Державна заслужена хорова капела України «Трембіта».

Незважаючи на активізацію хорового руху, стан виконавської майстерності хорових груп не відповідав вимогам того часу та не міг належним чином підтримати злет композиторської практики. За словами Л. Пархоменко, дві хорові капели в Україні «не могли забезпечити належної апробації та пропаганди нових творів, складність яких перевищувала середній традиційний рівень. Багато композицій, позначених пошуком нової образності і засобів виразності, залишалися не виконаними, часом першими їх інтерпретаторами ставали колективи інших республік» [6, с. 14].

Вирішальним фактором, що дав поштовх розвитку академічного хорового виконавства в Україні у 60-70-ті роки, була професійна хорова освіта. У вказаний період мережа музичних навчальних закладів значно розширюється внаслідок появи нових музичних училищ у різних містах України. У кожному із цих училищ існувало відділення хорового академічного співу, працював навчальний хор і готувалися професійні хормейстери. Отже, як писав М. Бурбан, саме у цей період отримує професійну музичну освіту «великий загін діяльних хоровиків-диригентів» [2, с. 8].

80-90-ті роки ХХ ст. були позначені новими тенденціями, що обумовлені змінами соціального та економічного характерів, а також процесами, що протікали у музичній культурі України на той час. Поряд з існуючими професійними хоровими колективами організовуються нові, проводиться активний пошук сучасних форм їх функціонування.

Висновки. Хорове мистецтво України в ХХ столітті активно розвивалося, створювались хорові колективи – камерний хор «Київ», Київський камерний хор ім. Б. Лятошинського, Муніципальний камерний хор «Хрещатик» (Київ), Харківський камерний хор обласної філармонії (Харків), Чернігівський камерний хор ім. Д. Бортнянського (Чернігів), Ужгородський державний камерний хор «Кантус» (Ужгород) створюються нові професійні камерні хори, котрі виконують складні концертні програми, ведуть насичене гастрольне життя, беруть участь у численних фестивалях та конкурсах [1, с. 190 – 191].

ЛІТЕРАТУРА

1. Батовська О. Передумови становлення академічного хорового виконавства другої половини ХХ ст. України та русі / О. Батовська // Народознавчі зошити. – 2016. – № 1 (127). – С. 189 – 194.
2. Бурбан М. Українське хорове виконавство. Хори / М. Бурбан. – Дрогобич: Вимір, 2005. – 298 с
3. Гуменюк А. І. Український народний хор: Метод. поради. – 2-е, виправ. і доп. / А. І. Гуменюк. – Київ: Муз. Україна, 1969. – 118 с.
4. Квітка К. В. Порфирій Демуцький / К. В. Квітка // Вибрані статті. Ч. 2. Фольклористичні праці / Упоряд. та комент. А. І. Іваницького. – К.: Музична Україна, 1986. – С. 78 – 129.
5. Лащенко А. Українське хорове мистецтво ХХ століття / А. Лащенко // Музичне мистецтво. – 2009. – С. 71 – 75.
6. Пархоменко Л. Фестивальні форми інтеграції хорового руху України: за здобутками хорового фестивалю «Золотоверхий Київ» / Л. Пархоменко // Студії мистецтвознавчі. – 2008. – № 4. – С. 71 – 77. 901
7. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кінець ХІХ – ХХ ст.): монографія / О. М. Скопцова. – К.: Ліра-К, 2017. – 180 с.
8. Шаян В. Віра предків наших: Т. 1 / В. Шаян // Об'єднання українців «Рідної віри». – Гамільтон: Вид. ком-т при Святині Дажбожій, 1987. – 893

